

Pilot interjúk értékelése

–

munkavállalói oldal

Bevezető

Az alábbiakban az interjúk kutatás pilot szakaszának szakmai értékelését ismertetjük, pontosabban azt, hogy a pilot során alkalmazott interjúvázlat (*guide*) alkalmas-e a kutatás folytatására vagy módosításra van szükség. A szakmai értékelést két anyagban ismertetjük: jelen dokumentumban a munkavállalók csoportjába sorolt alanyok eseteit értékeljük módszertani szempontból, a munkaadók csoportjába sorolt alanyok eseteinek módszertani értékelését egy külön dokumentumban ismertetjük. (Ld. Pilot interjúk értékelése – munkaadói oldal. A *guide*, az interjúk módszer bemutatását és a minta kiválasztását érintő részletesebb leírást is ld. az előbbi dokumentumban.)

Pilot tapasztalatok

A munkavállalók csoportján belül külön kérdéssort alkalmaztunk a fizikai (kékgalléros) és szellemi beosztásúak (fehérgalléros) eseteire, tekintve az építőipari fizikai és szellemi tevékenységek eltérő jellegét és munkakörülményeit. A fizikai munkavállalók esetében 5 témakört határoztunk meg, amelyek kijelölik az elemzési szempontokat is. Ezek az alábbiak:

- szocio-ökonómiai háttér
- jogtudatosság mérése
- stresszállapot, mentális egészség - életminőség vizsgálat
- atipikus foglalkoztatási módok

- ingázás, külföldi munkavállalás

A pilot interjúkban 7 interjúalany közül csak 1 fő volt kékgalléros, vagyis ebben a beszámolóban egy interjú tapasztalatára építünk. Ezen egy eset alapján elmondható, hogy a guide felépítésében, a főbb témakörökben nincs szükség módosításra. Ugyanakkor tereptapasztalat volt, hogy az interjú helyzetben a kevésbé konkrét, tágabb, nyíltabb kérdések irányába érdemes alakítani a kérdések stílusát. A kevésbé feszes kérdések esetében ugyanis szabadon előjöhettek a válaszadóból a munkájával és magánéletével kapcsolatos vélekedések, ugyanakkor a válaszok nagy átfedésben vannak azokkal a konkrét kérdésekkel, amelyek a vezérfonalban szerepelnek. Ennek következtében ez a stílusbeli váltás az empiriát nem befolyásolja, csak a kérdések kiindulópontját csúsztatja egy konkrét szintről egy általánosabb szintre. (Pl. „Hányan élnek egy háztartásban?” helyett „Meséljen a lakáskörülményeiről!”).

A szellemi munkát végzők esetei alkották a munkavállalói pilotcsoport nagyobb részét, vagyis 3 fő esetében tudtuk tesztelni a fehérgalléros guide-ot. A szellemi munkavállalók esetében az alábbi fő témaköröket határoztuk meg az interjú vezérfonalban.

- szocio-ökonómiai háttér
- munkahely stabilitása
- stresszállapot, mentális egészség - életminőség vizsgálat
- atipikus foglalkoztatási módok

Ezen csoport esetében is elmondható, hogy a fő kérdésblokkok a kérdezettek számára aktuális, életszerű könnyen érthető témakörök, a bennük szereplő részkérdések is alkalmasnak bizonyultak az interjú következő fázisában is. Ebben az esetben is kiemelnénk egy, a végső elemzési fókuszot nem befolyásoló, de említésre érdemes tapasztalatot. A „munkahely stabilitása” kérdésblokkban a részletező kérdések a munkaerő-toborzás és elbocsátás résztémaköreit taglalta. A pilot tapasztalat alapján a részkérdéseket inkább a szakemberhiányt kezelő vállalati stratégiákra és személyes, munkavállalói érintettség felé alakítjuk, ennek következtében pedig relevánsabb válaszokat kapunk az

eredeti „munkaerő-toborzás és elbocsátás” témákra is (az elbocsátási gyakorlatra vonatkozó konkrét kérdésekben ugyanis az „átlag” munkavállaló általában nem kompetens).

A pilot tapasztalatai után a munkavállaló guide-okat (is) kiegészítettük a *Mit vár el egy szakszervezettől?* és a *Mik a hazai építőipar legfőbb kihívásai/problémái?* kérdésekkel (ld. munkaadói guide).

Összegzésként tehát elmondható, hogy a guide fókuszpontjait, alapszerkezetét tekintve nem igényelt módosítást, csupán a részletező kérdések nyitottságát volt szükség növelni bizonyos esetekben. A félig strukturált interjú módszer esetében az efféle rugalmasság nemcsak elfogadható, hanem szükséges, mert így az interjú helyzet diktálta lehetőségekhez alkalmazkodhatunk, és ezáltal az alanyak őszintébb és valósabb percepcióihoz férhetünk hozzá.

Készítette: Ercsey-Orbán Melánia, kutató